

BUSKERUD
FYLKESKOMMUNE
Utviklingsavdelingen

Vår saksbehandler
Inger Liv Gøytil Lund, tlf 32808668

Vår dato
23.11.2004

Deres dato
12.07.2004

Vår referanse
04/00653-3
714.

Deres referanse
04/4117-1

1 av 1

Kongsberg kommune

Postboks 115
3602 KONGSBERG

KULTURHISTORISK MUSEUM Universitetet i Oslo		
Saksb. LIGU	01 DES. 2004	Kopi
Ark.: 0604-7387		
Saksnr. 04/12225	Dok.nr.: 1	

Svartås syd - 164 R - Kongsberg kommune - arkeologisk undersøkelse av røyser innenfor planområdet

Den arkeologiske undersøkelsen av en røys i Svartås er utført. Se vedlagte rapport. Det ble gjort funn av moderne keramikk i bunnen av røysa. Vi har dermed konstatert at denne røysa og dermed de andre røysene i området er fra nyere tid og ikke automatisk fredet. Dette er rydningsrøyser fra løkkedriftens tid. Hver minste lille dyrkingsflate ser ut til å ha vært utnyttet. Røysene ligger også oppå eller inntil bergflater slik at det dyrkbare arealet kunne utnyttes fullt ut. Røysene er ofte pent oppbygget, men har som oftest ujevn størrelse på steinen.

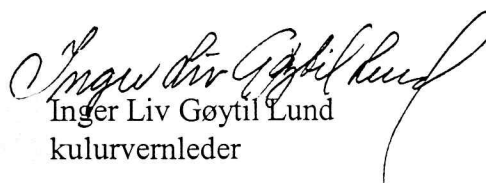
Vi mener nå at vi har gjort en tilstrekkelig undersøkelse. Det er opp til kommunen om røysene skal bevares.

Siden det mange spor etter løkkedrift rundt hele Kongsberg, bør kommunen sørge for å ta vare på løkker med steingjerder og rydningsrøyser i ett eller flere områder hvor det ikke skal bygges ut. Dette er en viktig del av Kongsbergs historie som burde vært skiltet og tilrettelagt slik at lokalbefolkningen fikk kjennskap til dem. Fylkeskommunen kan være behjelpelig med dette.

Den arkeologiske undersøkelsen tok 12,5 time inkludert reise og etterarbeid. Med kr. 540 for timen koster undersøkelsen kr. 6.750. Vi håper kommunen kan dekke disse utgiftene. Undersøkelsen ble utført på bakgrunn av avisoppslag og etter henvendelse kommunen.

Med hilsen

Ase Klundalen e f
konst. utviklingssjef

Inger Liv Gøytil Lund
kulturvernleder

Vedlegg:

1 Utgravningsrapport

Kopi til:

Fylkesmannen i Buskerud Postboks 1604, 3007 DRAMMEN
Magne Nilsen Her,
Universitetet i Oslo UKM Pb 6762 St. Olavs plass, 0164 OSLO

POST ADRESSERES TIL AVDELINGEN - IKKE TIL ENKELTPERSONER

Postadresse
BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Fylkeshuset
N-3020 Drammen

Besøksadresse
Hauges gate 89
E-postadresse

Telefon
32 80 85 00
www.bfk.no

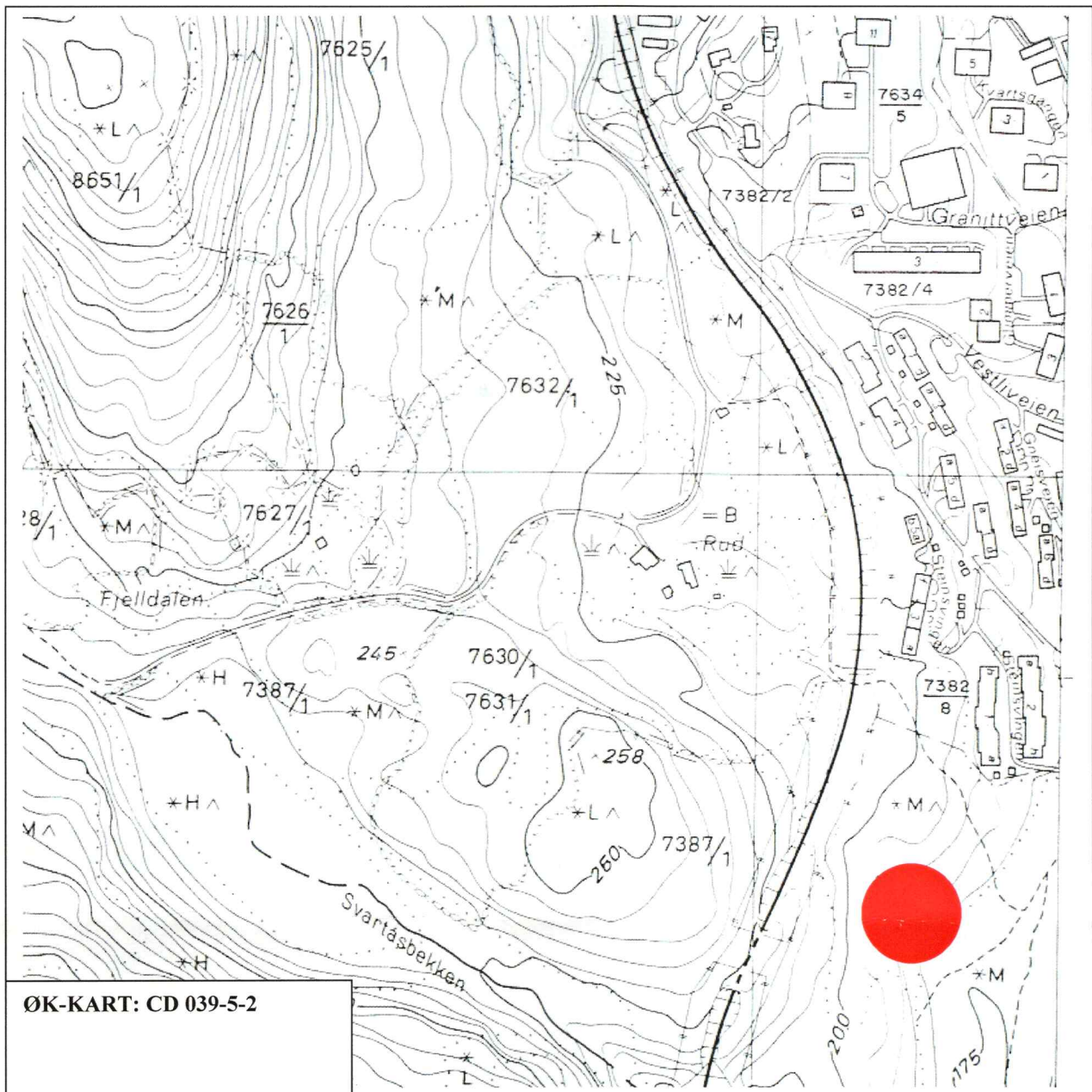
Telefaks
32808676

Bankkonto
2200.07.13523
Foretaksregisteret
NO 964 951 373

RAPPORT FRA ARKEOLOGISK UNDERSØKELSE AV RØYSER PÅ SVARTÅS I KONGSBERG KOMMUNE

Fylke	Buskerud
Kommune	Kongsberg
Gårdsnr., Gård	7387/29 Svartås
Saksnr	04/653 714
Saken gjelder	Undersøkelse /utgraving av røyser
Kartblad	CD 039-5-2
Utført av	Kjell E. Sønsterud, Utviklingsavdelingen, Buskerud fylkeskommune
Utført dato	08.10.04
Vedlegg	Utsnitt av ØK – kart

Formål og bakgrunn for undersøkelsen

I forbindelse med et planlagt boligfelt på Svartås i Kongsberg kommune ble det ved registreringen i 1999 funnet flere røyser og steingjerder innenfor planområdet. Røysene er blitt tolket som etter-reformatoriske (nyere enn 1537) og satt i sammenheng med bergverksdriften på Kongsberg. Beliggenheten i terrenget åpnet imidlertid for en annen tolkning, nemlig at det her dreier seg om gravrøyser. Formålet med undersøkelsen var derfor å forsøke å få en klarhet i forholdet mellom rydningsrøyser og gravrøyser i Kongsbergregionen.

Bemanning og tidsbruk

Undersøkelsen ble utført av Kjell E. Sønsterud. Det ble brukt 7,5 timer i felt samt 5 timer til etterarbeid, til sammen 12,5 timer

Tidligere arkeologiske registreringer

Det er ikke tidligere registrert automatisk fredede kulturminner innenfor området.

Områdebeskrivelse

Røysene ligger på en terrasse i en ellers relativt markant skråning som faller av mot sydøst og stiger mot nordvest. Området er spredt bevokst med furu, gran og løvtrær i et åpent landskap. I tillegg er det flere små knauser med fjell i dagen. Mellom disse knausene er det små grassbevokste sletter.

Utsnitt av område med den undersøkte røysa til høyre i bildet

Røysene

På denne terrassen lå det flere røysar samt en del steingjerder. Røysene lå til dels oppe på bergrabbene og til dels inntil. Disse fremsto som noe varierende i form og størrelse og var bygd opp av stein av varierende størrelse.

Ut i fra enkelte av røysenes beliggenhet samt fremtoning ble det antatt at dette dreide seg om rydningsrøysar fra løkkedriftens tid.

En av røysene skilte seg imidlertid ut i fra de øvrige med tanke på både form, størrelse og beliggenhet. Denne lå oppe på en bergrabb og var markant større enn de andre. Denne har en noe usymmetrisk form og kan være forstyrret av nyere tids inngrep. I den nordøstre delen bærer røysa klart preg av å være oppmurt, sannsynlig for å hindre utrasning.

Både størrelse og beliggenhet minnet om en gravrøys og det ble bestemt å undersøke denne videre.

Metode

For å få et innblikk i de stratigrafiske forhold ble det bestemt å snitte denne røysa. Snittet ble lagt mot syd og den nordre halvdel av røysa ble fjernet. Snittingen ble foretatt med maskin og samtlige steiner ned til fjellgrunnen ble fjernet.

Røysa ble deretter dokumentert med foto og profiltegning.

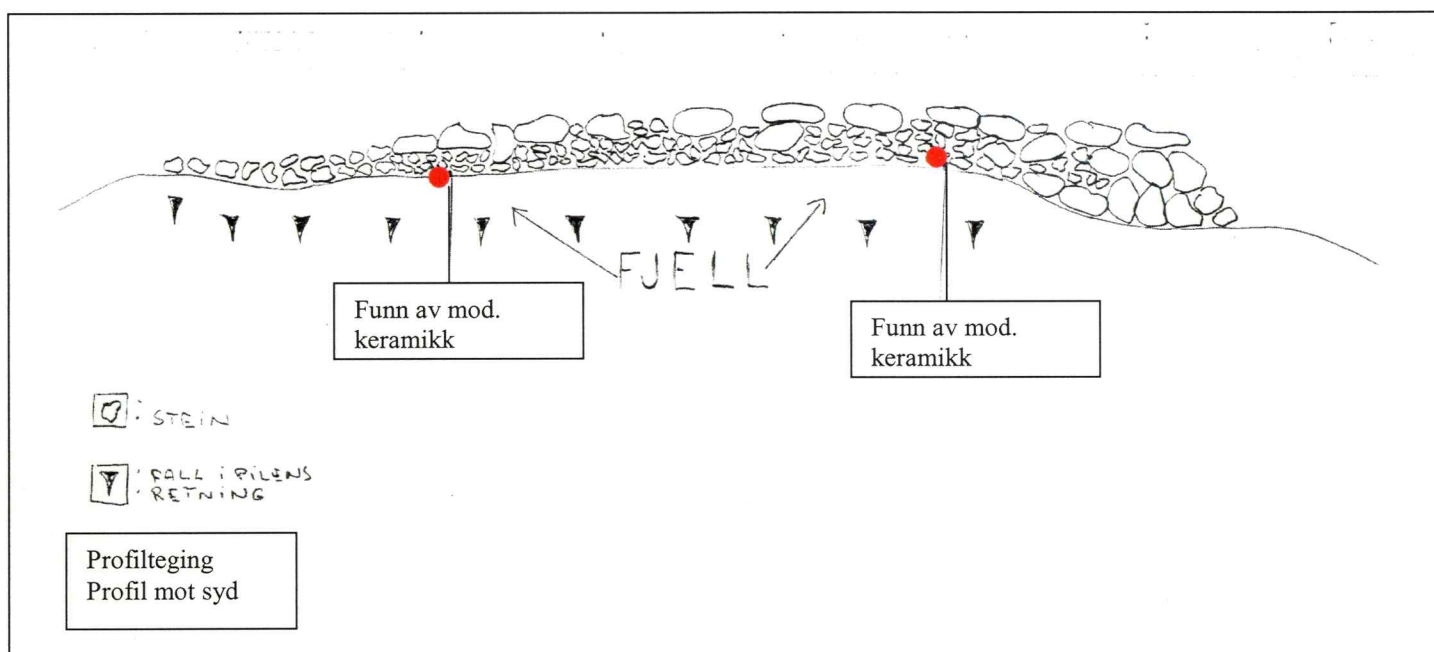

Røysa før snitting
Bilde tatt mot vest

Stratigrafi

Ved snitting viste det seg at røysa var bygd opp av stein av svært varierende størrelse fra 0,05 m – 0,40 m i diameter med de små steinene som hovedmateriale. De største steinene lå plassert på toppen mens de mindre lå plassert lagvis nedover mot fjellgrunnen. I den vestre delen lå den kun plassert større stein. Det ble ikke påtruffet lag med organisk materiale i røysa.

Snittet hadde en lengde på 5,90 m og omfattet hele røysas diameter. Tykkelsen på røysa varierer fra 0,15 m. og opptil 0,65 m.

Profil mot syd

*Gjenværende halvdel etter snitting
Bilde tatt mot øst*

Keramikken funnet på bunnen av røysa

Sluttkommentar

Området som røysene ligger i virker riktignok marginalt for dyrkning, slått eller beite, men stor trengsel har ført til at man måtte benytte seg av hver minste lille slette som fantes i løkkedriftens tid.

Sett i lys av dette samt funnene som ble gjort i den undersøkte røysa og de øvrige røysenes form og beliggenhet kan vi med stor sikkerhet si at disse røysene er rydningsrøyser.

Drammen 18.11.04

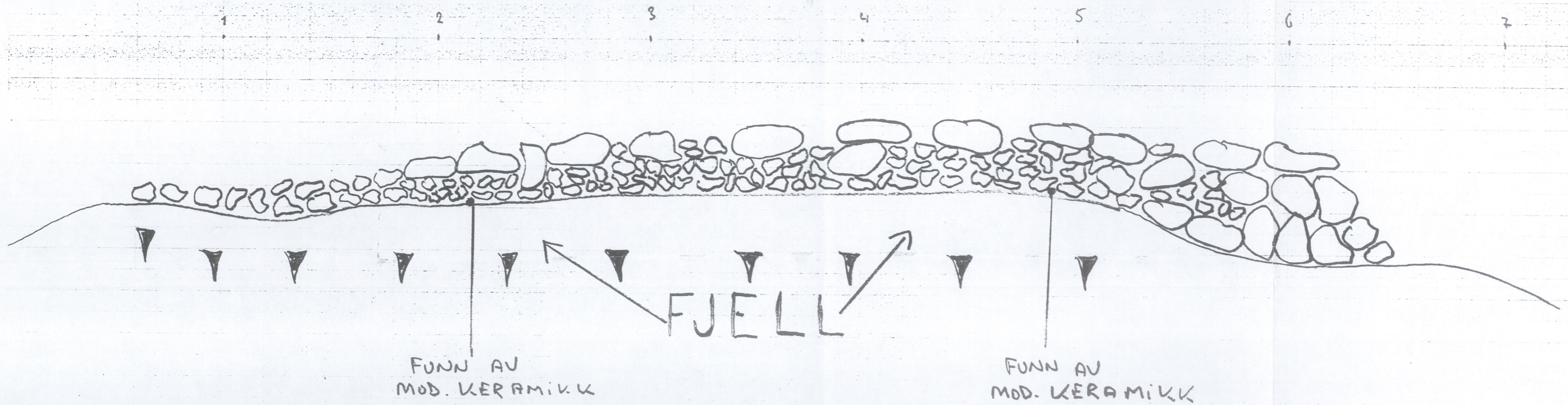
Kjell E. Sønsterud

SVARTA'S (RYDNINGSRØYS)

KONGSBERG K

PROFILTEGNING 1:20

08.10.04 KES.

☐: STEIN

▼: FALL I PILENS
RETNING